Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
NILS WAHL
της 21ης Ιουλίου 2016[1]

Υπόθεση C-351/15 P

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
κατά
Total SA,

Elf Aquitaine SA

«Αίτηση αναιρέσεως — Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Αγορά των μεθακρυλικών ενώσεων — Πρόστιμα — Αλληλέγγυα ευθύνη των μητρικών εταιριών και της θυγατρικής τους για την παραβατική συμπεριφορά της — Άμεση και πλήρης καταβολή του προστίμου από τη θυγατρική — Μείωση του ποσού του προστίμου της θυγατρικής κατόπιν αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Έγγραφα του λογιστηρίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τα οποία απαιτείται από τις μητρικές εταιρίες η καταβολή του ποσού που η ίδια επέστρεψε στη θυγατρική, πλέον τόκων υπερημερίας — Προσφυγή ακυρώσεως — Πράξεις δεκτικές προσφυγής — Αποτελεσματική δικαστική προστασία»

1 Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Απριλίου 2015, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής 1.[2], με την οποία το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε μερικώς τα έγγραφα της Επιτροπής[3] σχετικά με την καταβολή από την Total SA και την Elf Aquitaine SA του οφειλόμενου ποσού προστίμου και των αναλογούντων τόκων υπερημερίας κατόπιν της αποφάσεως C(2006) 2098 τελικό της Επιτροπής[4].

2. Στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως καλείται ειδικότερα το Δικαστήριο να διαπιστώσει αν –και εφόσον απαιτείται, σε ποιον βαθμό– συνιστούν πράξεις δεκτικές προσφυγής τα έγγραφα του λογιστηρίου της Επιτροπής με τα οποία ζητείται από τις μητρικές εταιρίες να καταβάλουν τα πρόστιμα που τους είχαν επιβληθεί αλληλεγγύως με τη θυγατρική τους, πλέον τόκων υπερημερίας, λόγω παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού, κατόπιν της μειώσεως και της μερικής επιστροφής των προστίμων αυτών έναντι της θυγατρικής η οποία τα είχε αρχικώς καταβάλει. Πιο συγκεκριμένα, τίθεται το ζήτημα αν τα έγγραφα αυτά θίγουν τις εν λόγω επιχειρήσεις, καθόσον μετέβαλαν τη νομική κατάστασή τους σε σχέση με την αρχική απόφαση της Επιτροπής, στον βαθμό που εκ πρώτης όψεως τους επιβλήθηκε πρόσθετη επιβάρυνση σε σχέση με την εν λόγω απόφαση. Το Δικαστήριο καλείται, επομένως, να διευκρινίσει, υπό το πρίσμα της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, την κατανομή των αρμοδιοτήτων που έχουν ανατεθεί, αντιστοίχως, στον δικαστή της Ένωσης και στον εθνικό δικαστή κατά τον έλεγχο των μέτρων εισπράξεως προστίμων.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — T-470/11 (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2015:241).

3 — Πρόκειται για τα έγγραφα BUDG/DGA/C4/BM/s746396, της 24ης Ιουνίου 2011 (στο εξής: έγγραφο της 24ης Ιουνίου 2011), και BUDG/DGA/C4/BM/s812886, της 8ης Ιουλίου 2011 (στο εξής: έγγραφο της 8ης Ιουλίου 2011 και, από κοινού: επίμαχα έγγραφα).

4 — Απόφαση της 31ης Μαΐου 2006, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) (υπόθεση COMP/F/38.645 — Μεθακρυλικές ενώσεις) (στο εξής: απόφαση Μεθακρυλικές ενώσεις).

I – Το ιστορικό της διαφοράς

3. Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται στις σκέψεις 2 έως 28 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως ως εξής:

«2 Με την [απόφαση Μεθακρυλικές ενώσεις], η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων επέβαλε στην Arkema SA και στις θυγατρικές της Altuglas International SA και Altumax Europe SAS (στο εξής, από κοινού: Arkema) αλληλεγγύως πρόστιμο 219 131 250 ευρώ λόγω της συμμετοχής τους σε σύμπραξη (στο εξής: αρχικό πρόστιμο).

3 Οι [αναιρεσίβλητες], οι οποίες ήταν, κατά την παραβατική σύμφωνα με την απόφαση Μεθακρυλικές ενώσεις περίοδο, οι μητρικές εταιρίες της Arkema, κρίθηκαν αλληλεγγύως υπεύθυνες για την πληρωμή του αρχικού προστίμου, ύψους, αντίστοιχα, 181 350 000 ευρώ και 140 400 000 ευρώ.

4 Στις 7 Σεπτεμβρίου 2006, η Arkema κατέβαλε το αρχικό πρόστιμο εξ ολοκλήρου και, στη συνέχεια, όπως ακριβώς, παράλληλα και αυτοτελώς, [έπραξαν] οι [αναιρεσίβλητες], άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις (στο εξής: ένδικη διαδικασία Μεθακρυλικές ενώσεις).

Ένδικη διαδικασία Μεθακρυλικές ενώσεις ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

5 Οι [αναιρεσίβλητες] και η Arkema άσκησαν, στις 4 και 10 Αυγούστου 2006, αντίστοιχα, προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις.

6 Στο πλαίσιο της υποθέσεως T-206/06, οι [αναιρεσίβλητες] ζήτησαν, κυρίως, την ακύρωση της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις.

7 Στο πλαίσιο της υποθέσεως αυτής, οι [αναιρεσίβλητες] ζήτησαν επίσης, επικουρικώς, τη μείωση του ποσού του αρχικού προστίμου που είχε επιβληθεί αλληλεγγύως στην Arkema και στις ίδιες.

8 Στις 24 Ιουλίου 2008, η Επιτροπή απηύθυνε επιστολή στην Arkema με την οποία την καλούσε να επιβεβαιώσει ότι η καταβολή στην οποία είχε προβεί στις 7 Σεπτεμβρίου 2006 είχε πραγματοποιηθεί “εξ ονόματος όλων των ευθυνόμενων αλληλεγγύως και εις ολόκληρον οφειλετών”, διευκρινίζοντας, αφενός, ότι, “ελλείψει τέτοιας επιβεβαιώσεως και σε περίπτωση που η απόφαση [Μεθακρυλικές ενώσεις] ακυρωνόταν ως προς την εταιρία εξ ονόματος της οποίας πραγματοποιήθηκε η καταβολή”, η Επιτροπή “[θα] [επέστρεφε] το ποσό των 219 131 250 ευρώ πλέον τόκων” και, αφετέρου, ότι, “εάν το σύνολο ή μέρος του προστίμου επιβεβαιωνόταν από το Δικαστήριο έναντι οποιουδήποτε από τους άλλους ευθυνόμενους αλληλεγγύως οφειλέτες”, η ίδια “θα ζητούσ[ε] από αυτόν κάθε εναπομένον ποσό προσαυξημένο με τόκους υπερημερίας ποσοστού 6,09 %”.

9 Με επιστολή της 25ης Σεπτεμβρίου 2008, η Arkema ενημέρωσε την Επιτροπή ότι είχε καταβάλει το ποσό των 219 131 250 ευρώ “υπό την ιδιότητά της ως αλληλεγγύως συνυπόχρεη και ότι, από την πληρωμή αυτή, τα δικαιώματα της Επιτροπής είχαν ικανοποιηθεί πλήρως τόσο έναντι της Arkema όσο και έναντι του συνόλου των αλληλεγγύως συνυπόχρεων”. Στο μέτρο αυτό, η Arkema “εξέφραζε τη λύπη της διότι δεν μπορούσε να εξουσιοδοτήσει την Επιτροπή να παρακρατήσει οποιοδήποτε ποσό σε περίπτωση που ευδοκιμούσε η προσφυγή της ενώπιον του κοινοτικού δικαστή”.

10 Στις 24 Νοεμβρίου 2008, η Επιτροπή απηύθυνε επιστολή στις [αναιρεσίβλητες], προκειμένου να τις ενημερώσει, ιδίως, για την επιστολή της Arkema της 25ης Σεπτεμβρίου 2008 και για το γεγονός ότι η Arkema είχε αρνηθεί να συμπληρώσει τη δήλωση από κοινού καταβολής που υποβλήθηκε από την Επιτροπή.

11 Η προσφυγή των [αναιρεσιβλήτων] απορρίφθηκε με την απόφαση της 7ης Ιουνίου 2011, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (T-206/06, […] EU:T:2011:250).

12 Αντιθέτως, η προσφυγή που ασκήθηκε χωριστά από την Arkema κατά της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις έγινε μερικώς δεκτή, με την απόφαση της 7ης Ιουνίου 2011, Arkema France κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-217/06, […] EU:T:2011:251), καθόσον το ποσό του επιβληθέντος στην Arkema προστίμου μειώθηκε σε 113 343 750 ευρώ.

13 Με την απόφαση [της 7ης Ιουνίου 2011, Arkema France κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-217/06, EU:T:2011:251)], το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι έπρεπε, στο πλαίσιο της ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του, να μειώσει την προσαύξηση του προστίμου η οποία, στην υπόθεση Μεθακρυλικές ενώσεις, είχε επιβληθεί στην Arkema με σκοπό την επίτευξη αποτρεπτικού αποτελέσματος, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι, κατά τον χρόνο που της επιβλήθηκε το πρόστιμο αυτό, δεν βρισκόταν πλέον υπό τον έλεγχο των [αναιρεσιβλήτων] (απόφαση [της 7ης Ιουνίου 2011, Arkema France κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-217/06, EU:T:2011:251)], σκέψεις 338 και 339).

14 Κατά της αποφάσεως [της 7ης Ιουνίου 2011, Arkema France κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-217/06, EU:T:2011:251)], δεν ασκήθηκε αναίρεση, με αποτέλεσμα να έχει αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου.

15 Η Επιτροπή επέστρεψε στην Arkema, με ημερομηνία αξίας την 5η Ιουλίου 2011, ποσό ύψους 119 247 033,72 ευρώ (105 787 500 ευρώ κεφάλαιο πλέον τόκων ύψους 13 459 533,72 ευρώ).

[Επίμαχα] έγγραφα

Έγγραφο της 24ης Ιουνίου 2011

16 Με το έγγραφο της 24ης Ιουνίου 2011, η Επιτροπή γνωστοποίησε στις [αναιρεσίβλητες] ότι, "σε εκτέλεση της αποφάσεως [της 7ης Ιουνίου 2011, Arkema France κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-217/06, EU:T:2011:251)], θα επέστρεφ[ε στην] Arkema το ποσό που αντιστοιχεί στη μείωση του προστίμου την οποία αποφάσισε το Γενικό Δικαστήριο".

17 Στο ίδιο έγγραφο της 24ης Ιουνίου 2011, η Επιτροπή ζήτησε επίσης από τις [αναιρεσίβλητες], "[π]αράλληλα, και σε περίπτωση ασκήσεως αιτήσεως αναιρέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου κατά της αποφάσεως [της 7ης Ιουνίου 2011, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (T-206/06, EU:T:2011:250),] την καταβολή του εναπομένοντος οφειλόμενου ποσού πλέον τόκων υπερημερίας ποσοστού 6,09 % από 8ης Σεπτεμβρίου 2006", ήτοι 68 006 250 ευρώ, καταβολή για την οποία η Total είχε κριθεί "αλληλεγγύως και εις ολόκληρον" υπεύθυνη μέχρι ποσού 27 056 250 ευρώ, πλέον τόκων υπερημερίας, δηλαδή για συνολικό ποσό ύψους 88 135 466,52 ευρώ.

18 Με επιστολή της 29ης Ιουνίου 2011 προς την Επιτροπή, οι [αναιρεσίβλητες] υποστήριξαν, κατ' ουσίαν, ότι, από τις 7 Σεπτεμβρίου 2006, "είχαν ικανοποιηθεί πλήρως όλα τα δικαιώματα της" Επιτροπής και έθεσαν διάφορες ερωτήσεις στην Επιτροπή ζητώντας διευκρινίσεις επί πολλών σημείων του εγγράφου της 24ης Ιουνίου 2011.

Έγγραφο της 8ης Ιουλίου 2011

19 Με το έγγραφο της 8ης Ιουλίου 2011, η Επιτροπή απάντησε, ιδίως, ότι, "εν αντιθέσει προς όσα είχαν αντιληφθεί [οι αναιρεσίβλητες] [δεν επρόκειτο να παραιτηθεί] επ' ουδενί από την είσπραξη των οφειλόμενων ποσών αν [οι αναιρεσίβλητες] παραιτούνταν από το δικαίωμα ασκήσεως αναιρέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου", διευκρινίζοντας ότι "η ευθύνη [των αναιρεσιβλήτων] δεν αποσβέννυται με την παρακράτηση των ποσών που καθορίστηκαν με την απόφαση [της 7ης Ιουνίου 2011, Arkema France κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-217/06, EU:T:2011:251)] και καταβλήθηκαν από την Arkema".

20 Στο ίδιο έγγραφο της 8ης Ιουλίου 2011, η Επιτροπή παραδέχθηκε ότι είχε σφάλει ως προς το ποσό που προτίθετο να διεκδικήσει και διευκρίνισε ότι το οφειλόμενο από την Elf Aquitaine ποσό, σε εκτέλεση της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις, όπως και των αποφάσεων [της 7ης Ιουνίου 2011, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (T-206/06, EU:T:2011:250), καθώς και της 7ης Ιουνίου 2011, Arkema France κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-217/06, EU:T:2011:251)], ανερχόταν σε 137 099 614,58 ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των τόκων υπερημερίας 31 312 114,58 ευρώ (στο εξής: τόκοι υπερημερίας), ως προς το οποίο η Total είχε κριθεί ότι ευθύνεται αλληλεγγύως για ποσό ύψους 84 028 796,03 ευρώ.

21 Η Επιτροπή διευκρίνισε επίσης, στο έγγραφο της 8ης Ιουλίου 2011, ότι, σε περίπτωση ασκήσεως αναιρέσεως από τις [αναιρεσίβλητες] κατά της αποφάσεως [της 7ης Ιουνίου 2011, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (T-206/06, EU:T:2011:250)], οι [αναιρεσίβλητες] μπορούσαν νομίμως να συστήσουν τραπεζική εγγύηση αντί να προβούν στην πληρωμή του προστίμου.

22 Στις 18 Ιουλίου 2011, οι [αναιρεσίβλητες] κατέβαλαν στην Επιτροπή το ποσό που απαιτούσε με το έγγραφο της 8ης Ιουλίου 2011, ήτοι 137 099 614,58 ευρώ.

Ένδικη διαδικασία Μεθακρυλικές ενώσεις ενώπιον του Δικαστηρίου κατόπιν αιτήσεως αναιρέσεως

23 Στις 10 Αυγούστου 2011, οι [αναιρεσίβλητες] άσκησαν αναίρεση κατά της αποφάσεως [της 7ης Ιουνίου 2011, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (T-206/06, EU:T:2011:250)].

[…]

25 Η αίτηση αναιρέσεως απορρίφθηκε με τη διάταξη της 7ης Φεβρουαρίου 2012, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (C-421/11 P, [μη δημοσιευθείσα] […] EU:C:2012:60), καθόσον το Δικαστήριο απέρριψε το σύνολο των αιτημάτων των [αναιρεσιβλήτων].

[…]

28 Επί των αιτημάτων, υποβληθέντων επικουρικώς, περί απαλλαγής από την πληρωμή τόκων υπερημερίας, το Δικαστήριο έκρινε ως εξής:

> “89 Το εν λόγω αίτημα πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως απαράδεκτο, καθόσον δεν στρέφεται […] κατά της αποφάσεως [της 7ης Ιουνίου 2011, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (T-206/06, EU:T:2011:250)], αλλά κατά [του εγγράφου της 8ης Ιουλίου 2011] το οποίο αποτελεί, εξάλλου, αντικείμενο προσφυγής των [αναιρεσιβλήτων] ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η οποία πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του με αριθμό T-470/11.”»

II – Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

4. Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου την 1η Σεπτεμβρίου 2011, οι αναιρεσίβλητες άσκησαν προσφυγή ακυρώσεως κατά των επίμαχων εγγράφων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ζητώντας, επικουρικώς, τη μείωση των ποσών που απαιτούνται με αυτά, καθώς και, έτι επικουρικώς, την ακύρωση των τόκων που απαιτούνται με αυτά.

5. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 17 Νοεμβρίου 2011, η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου, δυνάμει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου. Υποστήριξε ειδικότερα ότι τα επίμαχα έγγραφα συνιστούσαν πράξεις μη δεκτικές προσφυγής καθόσον δεν παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να θίξουν τις αναιρεσίβλητες και ότι η υποχρέωση καταβολής που βαρύνει τις τελευταίες απορρέει από μόνη την απόφαση Μεθακρυλικές ενώσεις.

6. Στις σκέψεις 72 έως 101 της εν λόγω αποφάσεως το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε καταρχάς την ένσταση απαραδέκτου.

7. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, ειδικότερα, ότι όσον αφορά το κυρίως ποσό που απαιτήθηκε από τις αναιρεσίβλητες με τα επίμαχα έγγραφα, τα έγγραφα αυτά δεν είχαν θίξει τα συμφέροντά τους μεταβάλλοντας ουσιωδώς τη νομική τους κατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ κατόπιν της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις.

8. Αντιθέτως, όσον αφορά την υποχρέωση καταβολής τόκων υπερημερίας, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι ουδόλως προέκυπτε τέτοια υποχρέωση από την εν λόγω απόφαση, ούτε δε και από τις αποφάσεις της 7ης Ιουνίου 2011, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (T-206/06, EU:T:2011:250), ή της 7ης Ιουνίου 2011, Arkema France κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-217/06, EU:T:2011:251), καθόσον η Arkema είχε καταβάλει, αμέσως μετά την εν λόγω απόφαση, το σύνολο του αρχικού προστίμου, οπότε η προσβαλλόμενη πράξη μετέβαλε πράγματι τη νομική τους κατάσταση αυξάνοντας το οφειλόμενο από τις αναιρεσίβλητες ποσό δυνάμει της ίδιας αυτής αποφάσεως.

9. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε την προσφυγή παραδεκτή καθόσον έβαλλε κατά της απαιτήσεως, βάσει των επίμαχων εγγράφων, τόκων υπερημερίας από τις αναιρεσίβλητες.

10. Στη συνέχεια, το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 107 έως 118 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, εξέτασε την προσφυγή επί της ουσίας κατά το μέρος που αυτή έβαλλε κατά των τόκων υπερημερίας που είχαν απαιτηθεί από τις αναιρεσίβλητες και την δέχθηκε κατά το μέρος αυτό.

11. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε τα επίμαχα έγγραφα, καθόσον η Επιτροπή απαίτησε με αυτά από τις αναιρεσίβλητες τόκους υπερημερίας και απέρριψε την προσφυγή κατά τα λοιπά.

III – Αιτήματα των διαδίκων και η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία

12. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

— να κρίνει απαράδεκτη την προσφυγή που ασκήθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, και

— να καταδικάσει τις αναιρεσίβλητες στο σύνολο των δικαστικών εξόδων, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

13. Οι αναιρεσίβλητες ζητούν από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως, και

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

14. Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 17ης Φεβρουαρίου 2016, επετράπη στην Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ να παρέμβει υπέρ των αιτημάτων της Επιτροπής. Εντούτοις, καθόσον η αίτηση παρεμβάσεως είχε υποβληθεί μετά την εκπνοή της προθεσμίας του άρθρου 190, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, της επετράπη, δυνάμει του άρθρου 129, παράγραφος 4, του κανονισμού αυτού, να υποβάλει τις παρατηρήσεις της μόνον κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 9ης Ιουνίου 2016.

IV – Ανάλυση της αιτήσεως αναιρέσεως

15. Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η Επιτροπή προέβαλε τρεις λόγους, οι οποίοι αφορούν αντιστοίχως, πρώτον, πλάνη του Γενικού Δικαστηρίου περί το δίκαιο κατά το ότι τα επίμαχα έγγραφα παρήγαν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα, δεύτερον, παραβίαση των αρχών της εκκρεμοδικίας και του δεδικασμένου και, τρίτον, αντιφατική αιτιολογία.

Α – Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι τα επίμαχα έγγραφα παρήγαν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

16. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι τα επίμαχα έγγραφα παρήγαν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα δυνάμενα να επηρεάσουν τα συμφέροντα των αναιρεσιβλήτων. Αναφέρεται ειδικότερα στις εκτιμήσεις που παρατίθενται στις σκέψεις 81 έως 87 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

17. Αυτός ο λόγος αναιρέσεως διαρθρώνεται σε τρία σκέλη.

18. Με το πρώτο σκέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα επίμαχα έγγραφα συνιστούν απλά αιτήματα καταβολής σε εκτέλεση της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις, προπαρασκευαστικά της ενδεχόμενης αναγκαστικής εκτελέσεώς της κατόπιν των αποφάσεων της 7ης Ιουνίου 2011, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (T-206/06, EU:T:2011:250), (διατήρηση των επιβληθέντων στις αναιρεσίβλητες προστίμων) καθώς και της 7ης Ιουνίου 2011, Arkema France κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-217/06, EU:T:2011:251) (μείωση των επιβληθέντων στην Arkema προστίμων). Πάντως, τα έγγραφα αυτά δεν συνιστούν ακόμη «αναγκαστική εκτέλεση» και συνεπώς δεν καθορίζουν την οριστική θέση της Επιτροπής.

19. Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι από το περιεχόμενό τους καθίσταται σαφές ότι τα επίμαχα έγγραφα δεν παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, τα εν λόγω έγγραφα αποτυπώνουν την άποψη των λογιστικών υπηρεσιών όσον αφορά την είσπραξη του επιβληθέντος με την απόφαση Μεθακρυλικές ενώσεις προστίμου και απλώς υπενθύμιζουν τις ισχύουσες λεπτομέρειες καταβολής ή την «κάλυψη του προστίμου», οπότε σαφώς συνιστούν μέτρο ληφθέν στο πλαίσιο εκτελέσεως της εν λόγω αποφάσεως.

20. Με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι τα επίμαχα έγγραφα ουδέν προσέθεσαν στο περιεχόμενο της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις. Η υποχρέωση των αναιρεσιβλήτων για καταβολή του προστίμου και των αναλογούντων τόκων είναι –και δεν θα μπορούσε παρά να είναι– απλώς το αποτέλεσμα της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις, υπό το πρίσμα της αποφάσεως της 7ης Ιουνίου 2011, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (T-206/06, EU:T:2011:250), της αποφάσεως της 7ης Ιουνίου 2011, Arkema France κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-217/06, EU:T:2011:251), και της διατάξεως της 7 Φεβρουαρίου 2012, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (C-421/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:60). Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι δεν διαθέτει διακριτική ευχέρεια επί του θέματος, καθώς ο καθορισμός των τόκων υπερημερίας απορρέει από τις οικείες διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 966/2012[5] και του κανονισμού εφαρμογής του, ήτοι του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 1268/2012[6]. Με άλλα λόγια, τα επίμαχα έγγραφα συνιστούν

5 — Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου (ΕΕ 2012, L 298, σ. 1, στο εξής: δημοσιονομικός κανονισμός).

6 — Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός της Επιτροπής,, της 29ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους κανόνες εφαρμογής του κανονισμού 966/2012 (ΕΕ 2012, L 362, σ. 1).

απλώς έκφραση της προθέσεως της Επιτροπής να θέσει σε εφαρμογή την απόφαση Μεθακρυλικές ενώσεις και δεν παράγουν άλλα έννομα αποτελέσματα πέραν εκείνων που απορρέουν από την εν λόγω απόφαση. Οι πράξεις αυτές είναι αδιαχώριστες από την απόφαση της οποίας την υλοποίηση προετοιμάζουν.

21. Οι αναιρεσίβλητες εκτιμούν ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτος και εν μέρει αβάσιμος.

22. Όσον αφορά το δεύτερο και το τρίτο σκέλος του λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσίβλητες εκτιμούν ότι συνιστούν, κατ' ουσίαν, αναπαραγωγή των επιχειρημάτων που ήδη προβλήθηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου –και στα οποία δόθηκε απάντηση στις σκέψεις 82 έως 87 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως– και ότι σκοπός τους δεν είναι να διαπιστωθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκτίμησή του. Επομένως, τα σκέλη αυτά θα πρέπει να απορριφθούν ως προδήλως απαράδεκτα στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως.

23. Κατά την άποψη των αναιρεσιβλήτων, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

24. Εν προκειμένω, από τις κρίσιμες διατάξεις του δημοσιονομικού κανονισμού (βλ., μεταξύ άλλων, άρθρο 78, παράγραφος 4) και του κανονισμού εφαρμογής του, ήτοι του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 1268/2012 (βλ. άρθρα 80 και 83), καθώς και από τη νομολογία του Δικαστηρίου απορρέει ότι η ratio legis του καθορισμού των τόκων υπηρημερίας σε περίπτωση επιβολής προστίμου λόγω παραβάσεως των διατάξεων των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ είναι να μην εξουδετερώνεται η πρακτική αποτελεσματικότητα των διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ από πρακτικές τις οποίες εφαρμόζουν μονομερώς οι επιχειρήσεις που καθυστερούν την καταβολή του προστίμου στην οποία έχουν καταδικαστεί και να αποκλείεται η παροχή πλεονεκτήματος στις εν λόγω επιχειρήσεις έναντι εκείνων που προβαίνουν στην εμπρόθεσμη καταβολή των προστίμων τους.

25. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, και όπως εξάλλου αναγνώρισε η Επιτροπή, οι αναιρεσίβλητες προέβησαν ακριβώς στην καταβολή του προστίμου που τους είχε επιβληθεί προ της εκπνοής της ταχθείσας προθεσμίας. Επομένως, κατά τον χρόνο εκδόσεως των επίμαχων εγγράφων, μετά τις αποφάσεις της 7ης Ιουνίου 2011, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (T-206/06, EU:T:2011:250), και της 7ης Ιουνίου 2011, Arkema France κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-217/06, EU:T:2011:251), αλλά προ της αιτήσεως αναιρέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν υφίστατο οποιοδήποτε νομικό έρεισμα για την αναζήτηση από τις αναιρεσίβλητες του ποσού των 31 312 114,58 ευρώ για τόκους υπερημερίας.

26. Κατά συνέπεια, τα έγγραφα αυτά δεν περιορίζονται απλώς στην επιβεβαίωση των διατάξεων σχετικά τους τόκους υπερημερίας που περιέλαβε η Επιτροπή στο άρθρο 23 της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις. Τα έγγραφα περιέχουν ένα νέο στοιχείο, ήτοι την επιβολή τόκων, ελλείψει οποιασδήποτε συγκεκριμένης ή έστω προβαλλόμενης καθυστερήσεως, έναντι των αναιρεσιβλήτων.

2. Εκτίμηση

α) Επί του παραδεκτού του λόγου αναιρέσεως

27. Δεδομένου ότι οι αναιρεσίβλητες αμφισβήτησαν τυπικώς το παραδεκτό του δεύτερου και του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, επιβάλλεται να εξεταστεί αν, όπως υποστηρίζουν, η επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξε η Επιτροπή στα σκέλη αυτά συνιστά απλή αναπαραγωγή των επιχειρημάτων που είχαν προβληθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, τα οποία δεν μπορούν να επανεξεταστούν στο πλαίσιο της αναιρετικής δίκης.

28. Συναφώς, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο του πρώτου λόγου αναιρέσεως, πράγματι επαναλαμβάνει ορισμένα εκ των επιχειρημάτων που προέβαλε με την ένσταση απαραδέκτου που ήγειρε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου στο πλαίσιο της διαδικασίας επί της οποίας εκδόθηκε η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

29. Ωστόσο, η Επιτροπή επιζητεί ακριβώς να αμφισβητήσει τη νομική συλλογιστική που οδήγησε το Γενικό Δικαστήριο στη διαπίστωση ότι τα επίμαχα έγγραφα ήταν σε θέση να παραγάγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα δυνάμενα να μεταβάλουν την κατάσταση των οικείων επιχειρήσεων.

30. Αποτελεί, όμως, κοινό τόπο ότι τα νομικά ζητήματα που εξετάστηκαν πρωτοδίκως μπορούν να εξεταστούν εκ νέου στο πλαίσιο αναιρέσεως, εφόσον ο αναιρεσείων αμφισβητεί την ερμηνεία ή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου. Πράγματι, αν ο αναιρεσείων δεν μπορούσε να στηρίξει την αίτηση αναιρέσεως σε λόγους και επιχειρήματα που προέβαλε ήδη ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η αναιρετική διαδικασία θα καθίστατο εν μέρει άνευ νοήματος[7].

31. Επιπλέον, κατά τη γνώμη μου, η Επιτροπή προσδιόρισε επαρκώς κατά νόμον, όπως οφείλει βάσει του άρθρου 169, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, τα σημεία του σκεπτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως τα οποία, κατά την άποψή της, ενέχουν πλάνη περί το δίκαιο.

32. Επομένως, κατά τη γνώμη μου, επιβάλλεται η απόρριψη των λόγων απαραδέκτου που προέβαλαν οι αναιρεσίβλητες στο πλαίσιο της υπό εξέταση αναιρέσεως.

β) Επί της βασιμότητας του λόγου ακυρώσεως

33. Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, κεντρικής σημασίας στο πλαίσιο της υπό κρίση αναιρέσεως, καλείται το Δικαστήριο να διαπιστώσει αν ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι τα επίμαχα έγγραφα, κατά το μέρος που με αυτά η Επιτροπή είχε απαιτήσει τόκους υπερημερίας, συνιστούσαν πράξεις δεκτικές προσφυγής κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.

34. Εν προκειμένω, προβάλλονται δύο αλληλοσυγκρουόμενες απόψεις.

35. Η μεν Επιτροπή, με την οποία συντάσσεται η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι, δεδομένου ότι η υποχρέωση καταβολής τόκων υπερημερίας απορρέει μόνον από την απόφαση Μεθακρυλικές ενώσεις καθώς και από τις οικείες κανονιστικές διατάξεις, τα επίμαχα έγγραφα είναι απλώς προπαρασκευαστικά της αποφάσεως περί αναγκαστικής εκτελέσεως που πρόκειται να εκδοθεί και δεν μπορούν να μεταβάλουν τη νομική κατάσταση των οικείων επιχειρήσεων.

36. Οι δε αναιρεσίβλητες ισχυρίζονται, κατ' ουσίαν, ότι τα έγγραφα αυτά δεν μπορούν να θεωρηθούν επιβεβαιωτικά προηγούμενης αποφάσεως. Αναφέροντας, χωρίς να αντικρουσθούν επ' αυτού από την Επιτροπή, ότι η Arkema είχε καταβάλει, στις 7 Σεπτεμβρίου 2006, το σύνολο του αρχικού προστίμου ύψους 219 131 250 ευρώ και εκτιμώντας ότι η καταβολή αυτή έπρεπε να θεωρηθεί ότι έγινε για λογαριασμό των αναιρεσιβλήτων, υποστηρίζουν ότι ουδέποτε τέθηκε ζήτημα καθυστερήσεως της καταβολής και ότι, ως εκ τούτου, δεν όφειλαν να καταβάλουν τους τόκους υπερημερίας που ζητούνται με τα επίμαχα έγγραφα.

7 — Βλ., συναφώς, αποφάσεις της 3ης Οκτωβρίου 2013, Inuit Tapiriit Kanatami κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (C-583/11 P, EU:C:2013:625 σκέψεις 46 και 47)· της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψεις 44 και 45 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), και της 14ης Ιουνίου 2016, Marchiani κατά Κοινοβουλίου (C-566/14 P, EU:C:2016:437, σκέψη 37 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

37. Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, μόνον τα μέτρα που παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα δυνάμενα να επηρεάσουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, μεταβάλλοντας, κατά τρόπο καθοριστικό, τη νομική κατάστασή του, αποτελούν πράξεις δυνάμενες να αποτελέσουν το αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ [8].

38. Αποτελεί επίσης πάγια νομολογία ότι είναι αναγκαία η εξέταση της ουσίας του μέτρου του οποίου ζητείται η ακύρωση προκειμένου να καθοριστεί αν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως, η δε μορφή υπό την οποία ελήφθη κατ' αρχήν δεν ασκεί συναφώς επιρροή [9].

39. Όταν πρόκειται για πράξεις ή αποφάσεις των οποίων η εκπόνηση πραγματοποιείται σε διάφορα στάδια, ιδίως σύμφωνα με εσωτερική διαδικασία, συνιστούν, κατ' αρχήν [10], πράξεις δυνάμενες να προσβληθούν μόνον τα μέτρα που καθορίζουν οριστικώς τη θέση του θεσμικού οργάνου κατά το πέρας της διαδικασίας αυτής, αποκλειομένων των ενδιάμεσων μέτρων των οποίων σκοπός είναι να προετοιμάσουν την τελική απόφαση [11]. Δεν μπορούν, επομένως, να θεωρηθούν ως πράξεις δεκτικές προσφυγής τα ενδιάμεσα μέτρα που κατατείνουν στην προετοιμασία της τελικής αποφάσεως χωρίς να παράγουν τέτοια αποτελέσματα, όπως επίσης και οι απλώς επιβεβαιωτικές πράξεις προηγουμένης πράξεως μη προσβληθείσας εμπροθέσμως [12].

40. Τι ισχύει όμως ως προς τα έγγραφα οχλήσεως που έχουν συνταχθεί από τις λογιστικές υπηρεσίες της Επιτροπής κατόπιν αποφάσεων που αφορούν παραβάσεις των κανόνων του ανταγωνισμού, που η ίδια εξέδωσε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α' [13], του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 [14], όπως είναι η επίμαχη απόφαση Μεθακρυλικές ενώσεις στην υπό κρίση υπόθεση;

41. Ως προς αυτό το εκ πρώτης όψεως απλό ζήτημα προτείνω να δοθεί μια σύνθετη απάντηση με την οποία να γίνεται διάκριση αναλόγως της περιπτώσεως.

42. Μολονότι, όπως θα εκθέσω κατά πρώτον, σύμφωνα ιδίως με τις αρχές που έχει συναγάγει το Δικαστήριο στην απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2007, Επιτροπή κατά Ferriere Nord [15], τα έγγραφα αυτά δεν επιφέρουν, *καταρχήν*, αυτοτελείς έννομες συνέπειες έναντι της αρχικής αποφάσεως της Επιτροπής με την οποία διαπιστώθηκε παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού και επιβλήθηκε, κατά συνέπεια, πρόστιμο, οι ιδιαίτερες περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως συνηγορούν –για τους λόγους που θα εκθέσω στη συνέχεια– υπέρ της απορρίψεως της αιτήσεως αναιρέσεως. Συγκεκριμένα, καθόσον τα εν λόγω έγγραφα περιέχουν νέο στοιχείο δυνάμενο να θίξει τις οικείες επιχειρήσεις, οι επιταγές περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας δύνανται να οδηγήσουν τον δικαστή της Ένωσης στη διαπίστωση ότι τα έγγραφα αυτά αποτελούν πράξεις δεκτικές προσφυγής ακυρώσεως κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.

8 — Βλ. αποφάσεις της 11ης Νοεμβρίου 1981, IBM κατά Επιτροπής (60/81, EU:C:1981:264, σκέψη 9)· της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, Reynolds Tobacco κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-131/03 P, EU:C:2006:541, σκέψη 54), καθώς και της 6ης Δεκεμβρίου 2007, Επιτροπή κατά Ferriere Nord (C-516/06 P, EU:C:2007:763, σκέψη 27).

9 — Βλ. αποφάσεις της 11ης Νοεμβρίου 1981, IBM κατά Επιτροπής (60/81, EU:C:1981:264, σκέψη 9), καθώς και της 17ης Ιουλίου 2008, Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής (C-521/06 P, EU:C:2008:422, σκέψεις 42 και 43).

10 — Διευκρινίζεται συναφώς στη νομολογία του Δικαστηρίου ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας η οποία περιλαμβάνει περισσότερα στάδια, τα θεσμικά όργανα μπορούν να εκδίδουν αποσπαστές πράξεις, οι οποίες είναι δεκτικές προσφυγής καθόσον παράγουν ίδια έννομα αποτελέσματα, ιδίως διότι συνιστούν το πέρας μιας ειδικής και χωριστής διαδικασίας (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1981, IBM κατά Επιτροπής, 60/81, EU:C:1981:264, σκέψη 11).

11 — Βλ. αποφάσεις της 11ης Νοεμβρίου 1981, IBM κατά Επιτροπής (60/81, EU:C:1981:264, σκέψη 10)· της 22ας Ιουνίου 2000, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (C-147/96, EU:C:2000:335, σκέψη 26), καθώς και της 17ης Ιουλίου 2008, Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής (C-521/06 P, EU:C:2008:422, σκέψεις 42 και 43).

12 — Βλ. απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2010, Internationaler Hilfsfonds κατά Επιτροπής (C-362/08 P, EU:C:2010:40, σκέψη 52 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

13 — Δυνάμει της διατάξεως αυτής, η Επιτροπή δύναται με απόφασή της να επιβάλλει πρόστιμα σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων σε περίπτωση κατά την οποία, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, διαπράττουν παράβαση των διατάξεων των άρθρων 81 και 82 ΕΚ (νυν άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ).

14 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [81 και 82 ΕΚ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1).

15 — C-516/06 P, EU:C:2007:763.

i) Οι επιστολές των λογιστικών υπηρεσιών της Επιτροπής με τις οποίες ζητείται από τους αποδέκτες αποφάσεως ληφθείσας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1/2003 η καταβολή προστίμου, προσαυξημένου ενδεχομένως με τόκους υπερημερίας, δεν προορίζονται, καταρχήν, να παράγουν δεσμευτικά αποτελέσματα δυνάμενα να επηρεάσουν τα συμφέροντα των οικείων επιχειρήσεων

43. Τα έγγραφα που εκδίδουν οι λογιστικές υπηρεσίες της Επιτροπής συνιστούν, καταρχήν, απλά έγγραφα οχλήσεως για την εκτέλεση προγενέστερης αποφάσεως. Στο πλαίσιο αποφάσεων που ελήφθησαν κατ' εφαρμογήν του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1/2003, τα έγγραφα αυτά εμφανίζονται ταυτοχρόνως ως επιβεβαιωτικά αποφάσεως διαπιστώνουσας παράβαση –και, συγχρόνως, επιβολής προστίμου– και ως προπαρασκευαστικά ενδεχόμενων πράξεων αναγκαστικής εκτελέσεως.

44. Εστιάζοντας πλέον στην ουσία τους, η οποία είναι και η μόνη πραγματικά κρίσιμη για να εκτιμηθεί αν ορισμένη πράξη μπορεί να προσβληθεί ενώπιον του δικαστή της Ένωσης, αυτά τα έγγραφα οχλήσεως απλώς υπενθυμίζουν καταρχήν τις λεπτομέρειες περί πιθανής καταβολής και το υπολειπόμενο ποσό, σύμφωνα με το λογιστήριο της Επιτροπής, το οποίο οφείλεται από τις επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνονται. Δεδομένου ότι οι λογιστικές υπηρεσίες της Επιτροπής είναι αναρμόδιες να εκδώσουν νομικά δεσμευτικές πράξεις, οι επιστολές που απευθύνουν στις οικείες επιχειρήσεις δεν προορίζονται στην πραγματικότητα να περιλάβουν στοιχεία έχοντα χαρακτήρα αποφάσεως, διαφορετικά από εκείνα που απορρέουν από την αρχική απόφαση της Επιτροπής, όπως τυχόν μεταρρυθμίστηκε από τον δικαστή της Ένωσης, δυνάμενα να θίξουν τις επιχειρήσεις αυτές.

45. Τούτο ισχύει τόσο ως προς το ποσό του προστίμου που επέβαλε η Επιτροπή δυνάμει της αποφάσεως που εκδόθηκε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1/2003 όσο και για τους τόκους υπερημερίας στην περίπτωση που δεν υπάρχουν αντιρρήσεις ως προς τη διάρκεια της εν λόγω καθυστερήσεως.

46. Όσον αφορά, ειδικότερα, τον καθορισμό του ποσού των τόκων υπερημερίας, η Επιτροπή οφείλει, όπως έπραξε στην απόφαση Μεθακρυλικές ενώσεις, να εφαρμόσει τις εν ισχύι διατάξεις για τους κανόνες εφαρμογής του δημοσιονομικού κανονισμού.

47. Συγκεκριμένα, το άρθρο 71, παράγραφος 4, του δημοσιονομικού κανονισμού ορίζει ότι οι όροι υπό τους οποίους οφείλονται τόκοι υπερημερίας στην Ένωση προσδιορίζονται στους κανόνες εφαρμογής, που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 183 του ίδιου κανονισμού. Συναφώς, το άρθρο 86, παράγραφοι 2 έως 5, δημοσιονομικού κανονισμού, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) 1248/2006[16], ορίζει τους τόκους που θα εφαρμοσθούν ενδεχομένως σε περίπτωση καθυστερημένης καταβολής των προστίμων που επιβλήθηκαν για παράβαση του δικαίου της Ένωσης.

48. Όπως με σαφήνεια έκρινε το Δικαστήριο στην απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2007, Επιτροπή κατά Ferriere Nord[17], όσον αφορά έγγραφο με το οποίο απαιτήθηκε η καταβολή εναπομένοντος ποσού προστίμου, την καταβολή του οποίου δεν μπορούσε πλέον να ζητήσει η Επιτροπή λόγω παραγραφής της πράξεως εκτελέσεως της αποφάσεως περί επιβολής προστίμου, ένα τέτοιου είδους έγγραφο οχλήσεως δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως έγγραφο το οποίο παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα.

16 — Κανονισμός της Επιτροπής της 7ης Αυγούστου 2006 (ΕΕ 2006, L 227, σ. 3).

17 — C-516/06 P (EU:C:2007:763, σκέψη 27).

49. Το Δικαστήριο, με την απόφαση αυτή, έκρινε ότι οι επίδικες πράξεις, ήτοι οι επιστολές της Επιτροπής σχετικά με το μη καταβληθέν υπόλοιπο του προστίμου που είχε επιβληθεί στη Ferriere Nord SpA δυνάμει της αποφάσεως 89/515/ΕΟΚ[18], ανεξαρτήτως του αν εκδόθηκαν πριν ή μετά τη συμπλήρωση του χρόνου ενδεχόμενης παραγραφής, στην πραγματικότητα αποτελούν απλώς πράξεις προπαρασκευαστικές των καθαυτών πράξεων εκτελέσεως[19]. Σημειώνεται ότι το Δικαστήριο, στην υπόθεση αυτή, δεν παρέλειψε να τονίσει ότι η Επιτροπή δεν κοινοποίησε με τις επίδικες πράξεις στη Ferriere Nord απόφαση «που τροποποιεί το αρχικό ποσό του προστίμου, της χρηματικής κυρώσεως ή της χρηματικής ποινής» κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2988/74[20].

50. Επισημαίνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο ακολούθησε προσφάτως μια παρόμοια λύση, καθόσον διαπίστωσε ότι, με το προσβαλλόμενο έγγραφο, ήτοι με το έγγραφο οχλήσεως για την καταβολή προστίμου προσαυξημένου με τόκους υπερημερίας, η Επιτροπή απλώς περιορίστηκε να επιβεβαιώσει την κατάσταση που δημιούργησε η αρχική απόφασή της περί επιβολής προστίμου, όπως μεταρρυθμίστηκε με τις αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου και τα μεταγενέστερα έγγραφα της Επιτροπής[21].

51. Ομοίως, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε το απαράδεκτο προσφυγής για την ακύρωση εγγράφου που επισήμαινε το ακριβές ποσό το οποίο απέμενε να καταβάλει μια επιχείρηση, η οποία είχε προηγουμένως υποχρεωθεί να καταβάλει πρόστιμο λόγω της συμμετοχής της σε αντίθετη προς τον ανταγωνισμό σύμπραξη, ήτοι τόσο το οφειλόμενο εναπομένον ποσό του προστίμου όσο και τους τόκους υπερημερίας με το οποίο αυτό έπρεπε να προσαυξηθεί. Εφόσον το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το ποσό των τόκων υπερημερίας προέκυπτε εν τέλει από τους κανόνες εφαρμογής του εν ισχύι δημοσιονομικού κανονισμού, το έγγραφο αυτό δεν είχε χαρακτήρα αποφάσεως όσον αφορά την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή, στη συγκεκριμένη περίπτωση, των οικείων διατάξεων[22].

52. Κατά την άποψή μου, οι εν λόγω διαπιστώσεις πρέπει να συνδυαστούν με τα διδάγματα της πρόσφατης αποφάσεως της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Λητώ Μαιευτικό Γυναικολογικό και Χειρουργικό Κέντρο κατά Επιτροπής[23], με την οποία το Δικαστήριο διευκρίνισε, στο πλαίσιο συμβατικής σχέσεως, ότι το χρεωστικό σημείωμα «έχει την έννοια της όχλησης, με αναφορά της καταληκτικής ημερομηνίας και των όρων πληρωμής, και δεν μπορεί να εξομοιωθεί με εκτελεστό τίτλο, μολονότι αναφέρει την προβλεπόμενη στο άρθρο 299 ΣΛΕΕ αναγκαστική εκτέλεση ως μια από τις πιθανές εναλλακτικές λύσεις που θα μπορούσε να επιλέξει η Επιτροπή στην περίπτωση μη συμμόρφωσης του οφειλέτη μέχρι την καταληκτική ημερομηνία».

53. Συναφώς, δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι τα εθνικά δικαστήρια έχουν, σύμφωνα με το άρθρο 256 ΕΚ (νυν άρθρο 299 ΣΛΕΕ)[24], την υποχρέωση να διασφαλίζουν τον έλεγχο της *κανονικότητας* των εκτελεστικών μέτρων αποφάσεως της Επιτροπής που περιλαμβάνει χρηματική υποχρέωση. Το Δικαστήριο έχει τονίσει συναφώς ότι, μολονότι η προϋπόθεση περί δεσμευτικών εννόμων αποτελεσμάτων δυνάμενων να θίξουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος μεταβάλλοντας

18 — Απόφαση της Επιτροπής, της 2ας Αυγούστου 1989, σχετικά με μια διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.553 — Δομικά πλέγματα) (ΕΕ 1989, L 260, σ. 1).

19 — Απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2007, Επιτροπή κατά Ferriere Nord (C-516/06 P EU:C:2007:763, σκέψη 29).

20 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 1974, περί παραγραφής του δικαιώματος διώξεως και εκτελέσεως των αποφάσεων στους τομείς του δικαίου των μεταφορών και του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 07/001, σ. 241).

21 — Βλ. απόφαση της 12ης Μαΐου 2016, Trioplast Industrier κατά Επιτροπής (T-669/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:285, σκέψεις 65 έως 78).

22 — Βλ. διάταξη της 19ης Νοεμβρίου 2013, 1. Garantovaná κατά Επιτροπής (T-42/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2013:621, σκέψεις 26 και 27). Βλ. επίσης, συναφώς, διατάξεις της 10ης Ιουνίου 1998, Cementir κατά Επιτροπής (T-116/95, EU:T:1998:120, σκέψεις 20 έως 24), και της 12ης Μαρτίου 2012, Universal κατά Επιτροπής (T-42/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2012:122, σκέψεις 20 έως 32).

23 — C-506/13 P (EU:C:2015:562, σκέψη 23).

24 — Το άρθρο 4 της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις διευκρινίζει ότι η απόφαση αυτή εφαρμόζεται σύμφωνα με το άρθρο 256 ΕΚ.

χαρακτηριστικώς τη νομική του κατάσταση πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα της αρχής της παροχής αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί να καταλήγει σε παραμερισμό της εν λόγω προϋποθέσεως καθ' υπέρβαση των αρμοδιοτήτων που η Συνθήκη απονέμει στον δικαστή της Ένωσης[25].

54. Αυτή η κατανομή των αρμοδιοτήτων που ανατίθενται αντιστοίχως στον δικαστή της Ένωσης και στον εθνικό δικαστή ερείδεται στην ιδέα ότι, άπαξ καθοριστεί *η χρηματική υποχρέωση* του οφειλέτη με απόφαση της Επιτροπής, απόκειται στον εθνικό δικαστή, υπό την ιδιότητα του δικαστή γενικής δικαιοδοσίας για το δίκαιο της Ένωσης, να ελέγξει τη νομιμότητα των εκτελεστικών μέτρων της εν λόγω επακριβώς καθορισθείσας υποχρεώσεως.

55. Κατά την άποψή μου, τούτο δεν σημαίνει ότι αποκλείεται μια πράξη, ακόμη και αν εμφανίζεται ως εκτελεστική αποφάσεως προηγουμένως ληφθείσας από την Επιτροπή, να μπορεί να θεωρηθεί δεκτική προσφυγής κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, εφόσον εμπεριέχει νέο στοιχείο ικανό να παραγάγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα δυνάμενα να επηρεάσουν τα οικεία πρόσωπα,. Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση, πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν τίθεται ζήτημα εκτελέσεως της αποφάσεως της Επιτροπής που περιλαμβάνει χρηματική υποχρέωση, αλλά αντιθέτως καθορισμού της ίδιας της χρηματικής υποχρεώσεως.

56. Δεν μπορεί, επομένως, να αποκλειστεί, ακριβώς λόγω της ανάγκης για διασφάλιση από το Δικαστήριο αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, ότι μια πράξη η οποία εμφανίζεται ως έγγραφο οχλήσεως για την καταβολή προστίμου και, ενδεχομένως, τόκων υπερημερίας μπορεί, υπό ορισμένες περιστάσεις, όπως αυτές της υπό κρίση υποθέσεως, να παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα δυνάμενα να επηρεάσουν τα συμφέροντα των οικείων νομικών προσώπων.

57. Προτίθεμαι να εξετάσω το ζήτημα αυτό στην ανάλυση που ακολουθεί.

ii) Οι όλως ιδιαίτερες περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως συνηγορούν υπέρ της επικυρώσεως από το Δικαστήριο της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως

58. Το πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως χαρακτηρίζεται από μια πραγματική και δικονομική κατάσταση σχετικώς σύνθετη και ασυνήθιστη, της οποίας τα κύρια στοιχεία πρέπει να υπομνησθούν.

59. Με την απόφαση Μεθακρυλικές ενώσεις, οι αναιρεσίβλητες, αποκλειστικώς επειδή ήταν οι μητρικές εταιρίες της Arkema στην οποία επιβλήθηκε πρόστιμο ύψους 219 131 250 ευρώ, κρίθηκαν «αλληλεγγύως και εις ολόκληρον» υπεύθυνες για την καταβολή προστίμων ανερχόμενων, αντιστοίχως, σε 140,4 εκατομμύρια ευρώ και σε 181,35 εκατομμύρια ευρώ.

60. Με την απόφαση της 7ης Ιουνίου 2011, Arkema France κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-217/06, EU:T:2011:251), το ποσό του επιβληθέντος στην Arkema προστίμου μειώθηκε σε 113 343 750 ευρώ. Αντιθέτως, το ποσό του επιβληθέντος στις αναιρεσίβλητες προστίμου παρέμεινε αμετάβλητο κατόπιν της αποφάσεως της 7ης Ιουνίου 2011, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (T-206/06, EU:T:2011:250), όπερ, εξάλλου, επιβεβαιώθηκε με τη διάταξη της 7ης Φεβρουαρίου 2012, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (C-421/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:60).

61. Πρώτον, ουδόλως αμφισβητείται ότι η Arkema κατέβαλε στις 7 Σεπτεμβρίου 2006 το σύνολο του αρχικού προστίμου, ύψους 219 131 250 ευρώ, επίσης για λογαριασμό των αναιρεσιβλήτων εταιριών. Μολονότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο του τρίτου λόγου αναιρέσεως –λόγου στον οποίο θα επανέλθω στη συνέχεια– αμφισβητεί την ερμηνεία του εγγράφου της 25ης Σεπτεμβρίου 2008, που μνημονεύεται στη σκέψη 113 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σύμφωνα με την οποία η Arkema είχε όντως

25 — Βλ., συναφώς, απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2007, Επιτροπή κατά Ferriere Nord (C-516/06 P, EU:C:2007:763, σκέψεις 32 και 33).

συμπληρώσει τη δήλωση από κοινού καταβολής και, ως εκ τούτου, είχε επίσης τακτοποιήσει το σύνολο του αρχικού προστίμου τούτο δε και για λογαριασμό των αναιρεσιβλήτων, εντούτοις δεν απέδειξε, ούτε καν υπονόησε, ότι αυτή η εκτίμηση οφειλόταν σε παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών ή σε πλάνη κατά τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών.

62. Δύο διαπιστώσεις επιβάλλονται ενώπιον μιας τέτοιας καταστάσεως. Η πρώτη αφορά τη θέση που έλαβε το Δικαστήριο στην υπόθεση C-421/11 P όσον αφορά την καταβολή τόκων υπερημερίας. Η δεύτερη αφορά γενικότερα το ζήτημα αν, λαμβανομένων υπόψη των διδαγμάτων της νομολογίας, μπορούσε πράγματι να προσαφθεί στις αναιρεσίβλητες καθυστέρηση καταβολής.

63. Η πρώτη διαπίστωση είναι ότι, με τη διάταξη της 7 Φεβρουαρίου 2012, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (C-421/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:60, σκέψη 89), το Δικαστήριο επιβεβαίωσε, εμμέσως πλην σαφώς, την ιδιαιτερότητα και το βάσιμο της διακρίσεως μεταξύ, αφενός, της προσφυγής κατά των επίμαχων εγγράφων περί επιβολής, εσφαλμένως σύμφωνα με τις αναιρεσίβλητες, τόκων υπερημερίας και, αφετέρου, της προσφυγής κατά της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις. Κρίνοντας ότι το επικουρικό αίτημα για την απαλλαγή από την καταβολή τόκων υπερημερίας έπρεπε να απορριφθεί ως προδήλως απαράδεκτο, καθόσον δεν έβαλλε «κατά της αποφάσεως [της 7ης Ιουνίου 2011, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (T-206/06, EU:T:2011:250)], αλλά κατά [του εγγράφου της 8ης Ιουλίου 2011] το οποίο αποτελεί, εξάλλου, αντικείμενο προσφυγής των [αναιρεσιβλήτων] ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η οποία πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του με αριθμό T-470/11», το Δικαστήριο προφανώς δέχθηκε ότι τα επίμαχα έγγραφα δεν ήταν επιβεβαιωτικά της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις, όπως μεταρρυθμίστηκε από το Γενικό Δικαστήριο.

64. Η δεύτερη διαπίστωση είναι ότι εξακολουθεί να υφίσταται νομική αβεβαιότητα ως προς τις συνέπειες που πρέπει να αντλήσει συγκεκριμένα η Επιτροπή, όσον αφορά την είσπραξη του ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν «αλληλεγγύως και εις ολόκληρον» στις θυγατρικές και στις μητρικές τους εταιρίες για αντίθετη προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορά μόνον των θυγατρικών. Ειδικότερα, μολονότι το Δικαστήριο έκρινε ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, η ευθύνη της ή των μητρικών εταιριών ήταν «αμιγώς δευτερογενής» [26] σε σχέση με εκείνη των θυγατρικών τους, εντούτοις δεν παρείχε σαφείς κατευθύνσεις ως προς τις συνέπειες που έπρεπε να συναχθούν σε περίπτωση καταβολής από τις εν λόγω θυγατρικές του σύνολου του προστίμου που τους έχει επιβληθεί αλληλεγγύως με τις μητρικές τους εταιρίες.

65. Σε περίπτωση τέτοιας καταβολής από τη θυγατρική του συνόλου του προστίμου που επιβλήθηκε «αλληλεγγύως και εις ολόκληρον», και ανεξαρτήτως του ζητήματος αν η θυγατρική αυτή απέβλεπε ή όχι σε «από κοινού καταβολή», μπορεί να θεωρήσει η Επιτροπή ότι η μητρική εταιρία δεν εκπλήρωσε, εν όλω ή εν μέρει, τη δική της υποχρέωση καταβολής;

66. Φρονώ πως όχι.

67. Κατά την άποψή μου, ο αλληλέγγυος και εις ολόκληρον χαρακτήρας της ευθύνης των αναιρεσιβλήτων μητρικών εταιριών και των θυγατρικών τους κατά το διάστημα διαπράξεως της παραβάσεως για την αντίθετη στον ανταγωνισμό συμπεριφορά μόνον των θυγατρικών επιβεβαιώνει σαφώς, ανεξαρτήτως ακόμη και της υπάρξεως «δηλώσεως από κοινού καταβολής», ότι η αρχική καταβολή του προστίμου από την Arkema έγινε στον όνομά της, αλλά και για λογαριασμό των αλληλεγγύως συνυπόχρεών της. Συγκεκριμένα, εφόσον η ευθύνη της μητρικής εταιρίας είναι αμιγώς

26 — Βλ. απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, Total κατά Επιτροπής (C-597/13 P, EU:C:2015:613, σκέψεις 38 και 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

παρεπόμενη εκείνης της θυγατρικής της, η οποία μόνη παρέβη in concreto την απαγόρευση των συμπράξεων κατά το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και εφόσον, εξάλλου, οι δύο εταιρίες καταδικάζονται εις ολόκληρον στην καταβολή προστίμου, η Επιτροπή δεν μπορεί να απαιτήσει από τη μητρική εταιρία ποσό προστίμου υψηλότερο από εκείνο που οφείλει τελικώς η θυγατρική της[27].

68. Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, στην περίπτωση που η ευθύνη της μητρικής εταιρίας είναι αμιγώς παρεπόμενη εκείνης της θυγατρικής της και όταν κανένας άλλος παράγοντας δεν χαρακτηρίζει ατομικώς την προσαπτόμενη στη μητρική εταιρία συμπεριφορά, η ευθύνη της μητρικής εταιρίας δεν δύναται να υπερβαίνει αυτή της θυγατρικής της[28]. Το Δικαστήριο έκρινε, επομένως, ότι, όταν πληρούνται ορισμένες δικονομικές προϋποθέσεις, η μητρική εταιρία της οποίας η ευθύνη απορρέει στο σύνολό της από αυτή της θυγατρικής της πρέπει, κατ' αρχήν, να επωφεληθεί από την τυχόν μείωση της ευθύνης της θυγατρικής της η οποία είχε καταλογιστεί στη μητρική εταιρία[29]. Ομοίως, είχε την ευκαιρία να διευκρινίσει ότι, καθόσον ο σκοπός που επιδιώκεται με τον μηχανισμό της αλληλέγγυας ευθύνης για την καταβολή προστίμων λόγω παραβάσεως του δικαίου ανταγωνισμού της Ένωσης είναι, μεταξύ άλλων, η ενίσχυση της δράσεως στον τομέα της εισπράξεως των προστίμων αυτών, τυχόν ένδικες διαφορές που ανακύπτουν στην εξωτερική σχέση μεταξύ των αλληλεγγύως συνοφειλετών «δεν υφίσταται πλέον, καταρχήν, συμφέρον της Επιτροπής, καθόσον της έχει καταβληθεί το σύνολο του προστίμου από έναν ή περισσότερους εκ των εν λόγω συνοφειλετών»[30].

69. Ωστόσο, το Δικαστήριο, στην υπόθεση C-421/11 P, έκρινε ότι η μητρική εταιρία, της οποίας η ευθύνη είναι αμιγώς δευτερογενής, δεν έπρεπε να επωφεληθεί αυτομάτως από τη μείωση του προστίμου που είχε επιβληθεί στη θυγατρική της. Στην περίπτωση των αναιρεσιβλήτων, το Δικαστήριο έκρινε συγκεκριμένα ότι, δεδομένου ότι ο συντελεστής προσαυξήσεως που ίσχυσε για τις ίδιες και για την Arkema ήταν διαφορετικός, μόνη η περίσταση ότι οι εταιρίες αυτές έπρεπε να καταβάλουν πρόστιμο για το οποίο είναι αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπεύθυνες δεν δύναται να αποτελεί στοιχείο που δικαιολογεί την επέκταση της ισχύος δεδικασμένου που πρέπει να αναγνωρισθεί στην απόφαση της 7ης Ιουνίου 2011, Arkema France κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-217/06, EU:T:2011:251)[31]. Επομένως, το Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε συγκεκριμένα ότι, εφόσον ένας εκ των αλληλεγγύως συνυπόχρεων καταβάλει το σύνολο του προστίμου, η Επιτροπή δεν μπορεί πλέον στη περίπτωση αυτή να θεωρεί ότι οι συνυπόχρεοι συνεχίζουν να ευθύνονται εις ολόκληρον για την καταβολή μέρος του προστίμου.

70. Έστω και αν δεν απαιτείται να δοθεί ευθέως απάντηση στο ζήτημα αυτό εν προκειμένω, είμαι της απόψεως ότι, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως και χωρίς να αναιρεθεί η ίδια η ουσία του κανόνα της αλληλέγγυας ευθύνης, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η οποιαδήποτε καθυστέρηση στην καταβολή του επιβληθέντος προστίμου δυνάμει της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις μπορεί να καταλογισθεί στις αναιρεσίβλητες. Επομένως, τα επίμαχα έγγραφα, στον βαθμό που απαιτούν την καταβολή τόκων υπερημερίας και δεν στηρίζονται ούτε στην εν λόγω απόφαση, όπως μεταρρυθμίστηκε από το Γενικό Δικαστήριο στην απόφαση Arkema, ούτε στους κανόνες εφαρμογής του δημοσιονομικού κανονισμού, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως απλώς επιβεβαιωτικά προηγούμενων πράξεων.

27 — Βλ. προτάσεις μου στην υπόθεση Total κατά Επιτροπής (C-597/13 P, EU:C:2015:207, σκέψεις 31 έως 46).

28 — Βλ. αποφάσεις της 22ας Ιανουαρίου 2013, Επιτροπή κατά Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29, σκέψεις 37, 39, 43 και 49), καθώς και της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, Total κατά Επιτροπής (C-597/13 P, EU:C:2015:613, σκέψη 38).

29 — Βλ. απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, Total κατά Επιτροπής (C-597/13 P, EU:C:2015:613, σκέψη 41).

30 — Βλ. απόφαση της 10ης Απριλίου 2014, Επιτροπή κ.λπ. κατά Siemens Österreich κ.λπ. (C-231/11 P έως C-233/11 P, EU:C:2014:256, σκέψεις 59 και 60).

31 — Βλ. διάταξη της 7ης Φεβρουαρίου 2012, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (C-421/11 P, EU:C:2012:60, σκέψη 83).

71. Τα έγγραφα αυτά περιέχουν αναμφισβήτητα ένα νέο στοιχείο, καθόσον απαιτούν από τις αναιρεσίβλητες να καταβάλουν μέρος του προστίμου που τους είχε επιβληθεί αλληλεγγύως με την Arkema, πλέον τόκων υπερημερίας, παρά το γεγονός ότι το πρόστιμο είχε αμέσως και στο σύνολό του καταβληθεί από την εταιρία αυτή. Επομένως, δεν πρόκειται, εν προκειμένω, για πράξη εκτελέσεως της επίμαχης αποφάσεως της Επιτροπής, ο δικαστικός έλεγχος της οποίας εναπόκειται στον εθνικό δικαστή, αλλά για πράξη η οποία αφορά τον ίδιο τον καθορισμό της χρηματικής υποχρεώσεως που επιβάλλεται σε επιχείρηση.

72. Συναφώς, φρονώ ότι είναι κάπως παράδοξο η Επιτροπή, αφενός, να προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ερμηνεία του εγγράφου της 25ης Σεπτεμβρίου 2008 όσον αφορά την ύπαρξη ή μη «από κοινού καταβολής» του αλληλεγγύως επιβληθέντος προστίμου δυνάμει της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις, και ως εκ τούτου και στις νομικές συνέπειες του εγγράφου αυτού, και, αφετέρου, να υποστηρίζει ότι μόνη η απόφαση αυτή, όπως μεταρρυθμίστηκε από το Γενικό Δικαστήριο, έχει χαρακτήρα αποφάσεως.

73. Κατόπιν του συνόλου των ανωτέρω εκτιμήσεων, φρονώ ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι τα επίμαχα έγγραφα συνιστούν πράξεις δεκτικές προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 263 ΣΛΕΕ, καθόσον η Επιτροπή απαίτησε με αυτά τόκους υπερημερίας.

Β – Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά παραβίαση των αρχών της εκκρεμοδικίας και του δεδικασμένου που απορρέει από τη διάταξη της 7 Φεβρουαρίου 2012, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (C-421/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:60)

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

74. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή προσάπτει, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο παραβίαση των αρχών της εκκρεμοδικίας και του δεδικασμένου, καθόσον απομόνωσε, ιδίως στις σκέψεις 80 και 93 έως 101 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το ζήτημα των καταβλητέων τόκων υπερημερίας από το υπόλοιπο της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις.

75. Συναφώς, η απόφαση Μεθακρυλικές ενώσεις περιλάμβανε, στο άρθρο 2, διατάξεις για το κυρίως επιβληθέν πρόστιμο και για τους καταβλητέους τόκους σε περίπτωση μη πληρωμής, που του αναλογούν. Όμως, κατά τον χρόνο της προσφυγής στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, εκκρεμούσε ακόμη η αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-421/11 P σχετικά με την απόφαση Μεθακρυλικές ενώσεις. Εξάλλου, κατόπιν της διατάξεως της 7 Φεβρουαρίου 2012, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (C-421/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:60), στην δεύτερη αυτή υπόθεση, η απόφαση Μεθακρυλικές ενώσεις κατέστη απρόσβλητη για τις αναιρεσίβλητες στο σύνολό της, συμπεριλαμβανομένου, επομένως, του ζητήματος των τόκων.

76. Οι αναιρεσίβλητες ζητούν την απόρριψη αυτού του λόγου αναιρέσεως.

2. Εκτίμηση

77. Εν προκειμένω, κλίνω υπέρ της απόψεως ότι, λαμβανομένου υπόψη του ότι η ασκηθείσα προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου στην υπόθεση T-470/11 έβαλλε, από τυπικής απόψεως, κατά πράξεως εκ πρώτης όψεως διαφορετικής από εκείνης στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η διάταξη της 7ης Φεβρουαρίου 2012, Total και Elf Aquitaine κατά Επιτροπής (C-421/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:60), ο λόγος περί παραβιάσεως των αρχών της εκκρεμοδικίας και του δεδικασμένου πρέπει να απορριφθεί.

78. Πράγματι, φρονώ ότι η προσέγγιση αυτή είναι η μόνη συνάδουσα με τη διαπίστωση του Δικαστηρίου, στη σκέψη 89 της διατάξεως αυτής, ως προς την ιδιαιτερότητα και το βάσιμο της διακρίσεως μεταξύ, αφενός, της προσφυγής κατά των επίμαχων εγγράφων που επιβάλλουν, κακώς ενδεχομένως, τόκους υπερημερίας και, αφετέρου, της προσφυγής κατά της αποφάσεως Μεθακρυλικές ενώσεις.

79. Κατά συνέπεια, έχω τη γνώμη ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

Γ– Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά αντιφατική αιτιολογία

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

80. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος προβάλλεται επικουρικώς, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πάσχει λόγω αντιφατικής αιτιολογίας.

81. Το Γενικό Δικαστήριο κακώς διαπίστωσε, στη σκέψη 113 της αποφάσεως αυτής, ότι τα δικαιώματα της Επιτροπής είχαν ικανοποιηθεί πλήρως τόσο έναντι της Arkema όσο και έναντι των αλληλεγγύως συνυπόχρεων αναιρεσιβλήτων, ενώ το Γενικό Δικαστήριο είχε ορθώς παρατηρήσει στη σκέψη 9 της εν λόγω αποφάσεως ότι η Arkema «εξέφραζε τη λύπη της διότι δεν μπορούσε να εξουσιοδοτήσει την Επιτροπή να παρακρατήσει οποιοδήποτε ποσό σε περίπτωση που ευδοκιμούσε η προσφυγή της ενώπιον του κοινοτικού δικαστή».

82. Η εν λόγω, όμως, διευκρίνιση της Arkema συνεπαγόταν κατ' ανάγκην, σύμφωνα με την Επιτροπή, ότι δεν υπήρχε δήλωση από κοινού καταβολής. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να δεχθεί ότι τα δικαιώματα της Επιτροπής είχαν ικανοποιηθεί πλήρως τόσο έναντι αυτής όσο και έναντι των αλληλεγγύως συνυπόχρεων.

83. Οι αναιρεσίβλητες ισχυρίζονται ότι ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως απαράδεκτος και, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμος.

2. Εκτίμηση

84. Η επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξε η Επιτροπή στο πλαίσιο του τρίτου λόγου αναιρέσεως δεν είναι καθόλου πειστική και πρέπει, κατά την άποψή μου, να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

85. Κατ' αρχάς, υπενθυμίζεται ότι η σκέψη 9 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν συνδέεται, stricto sensu, με την αιτιολογία, αλλά εντάσσεται στο τμήμα της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με την έκθεση των πραγματικών περιστατικών, που ως τέτοια δεν περιέχει εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου.

86. Στη συνέχεια, φαίνεται ότι, υπό το προκάλυμμα της αντιφατικής αιτιολογίας, η Επιτροπή στην πραγματικότητα επιζητεί να αμφισβητήσει την ερμηνεία στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο σχετικά με το έγγραφο της 25ης Σεπτεμβρίου 2008 που η Arkema απηύθυνε στην Επιτροπή σε απάντηση του προηγούμενου εγγράφου της της 24ης Ιουλίου.

87. Καίτοι το ζήτημα αν η αιτιολογία αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου είναι αντιφατική ή ανεπαρκής αποτελεί νομικό ζήτημα το οποίο μπορεί να προβληθεί στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως[32], δεν συμβαίνει το ίδιο με την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών η οποία, πλην της περιπτώσεως της παραμορφώσεως, εκφεύγει του ελέγχου του Δικαστηρίου[33].

88. Εκτιμώ, όμως, ότι δεν αποδείχθηκε τέτοια παραμόρφωση, η οποία εξάλλου ουδόλως υποστηρίχθηκε. Συγκεκριμένα, θεωρώ ως καθόλα εύλογη – οπότε και προδήλως μη εσφαλμένη – την ερμηνεία του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 113 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία «η Επιτροπή δεν μπορεί να προβάλει λυσιτελώς ότι η Arkema δεν συμπλήρωσε τη δήλωση από κοινού καταβολής, καθόσον [η τελευταία] είχε καταστήσει σαφές, με την εν λόγω επιστολή της 25ης Σεπτεμβρίου 2008, ότι “τα δικαιώματα της Επιτροπής είχαν ικανοποιηθεί πλήρως τόσο έναντ[ί] [της] όσο και έναντι του συνόλου των αλληλεγγύως συνυπόχρεων”».

V – Πρόταση

89. Λαμβανομένης υπόψη της προεκτεθείσας συλλογιστικής, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ως ακολούθως:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει τα δικαστικά της έξοδα, καθώς και εκείνα των Total SA και Elf Aquitaine SA.

3) Η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

32 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Δεκεμβρίου 2001, Cubero Vermurie κατά Επιτροπής (C-446/00 P, EU:C:2001:703, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), καθώς και της 8ης Φεβρουαρίου 2007, Groupe Danone κατά Επιτροπής (C-3/06 P, EU:C:2007:88, σκέψη 45 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

33 — Βλ. απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, CB κατά Επιτροπής (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).